

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μακροοικονομικά Μεγέθη & Πολιτικές στην Ε.Ε. (Οικονομική II)

Ενότητα: Διάλεξη Έκτη

Κορρές Γεώργιος

Τμήμα Γεωγραφίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
2.1 Διάλεξη Έκτη	4
2.1.1 ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	4
2.1.1.1 Συναλλαγματικές Ισοτιμίες και Εμπορικό ισοζύγιο	5
2.1.1.2 Το Ισοζύγιο Πληρωμών	5
2.1.1.3 Μέτρα Αποκατάστασης της Ισορροπίας στο Ισοζύγιο των Εξωτερικών Πληρωμών	7
2.1.1.4 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ:.....	8
2.1.2 ΜΟΡΦΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	8

1. Σκοποί ενότητας

2. Περιεχόμενα ενότητας

2.1 Διάλεξη Έκτη

2.1.1 ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Οι εξωτερικές οικονομικές συναλλαγές ορισμένων χωρών ελέγχονται αυστηρά από τις κυβερνήσεις τους, ενώ άλλων χωρών οι οικονομικές συναλλαγές είναι περισσότερο ελεύθερες καθώς επίσης οικονομικές συναλλαγές ορισμένων χωρών είναι πολύ ελεύθερες. Η νέα τάση που διαμορφώνεται, δηλαδή της «διεθνοποίησης» είτε της «παγκοσμιοποίησης» στοχεύει κυρίως στην κατάργηση των περιορισμών του εξωτερικού εμπορίου και της διεθνής κίνησης των κεφαλαίων (όπως για παράδειγμα για επενδύσεις, για αγορά χρηματιστηριακών τίτλων, κλπ).

Η παγκοσμιοποίηση και η διεθνοποίηση έχει εξελιχθεί σε κύριο θέμα και αντικείμενο των κοινωνικών επιστημών. Είναι κοινά αποδεκτό ότι ζούμε σε μια εποχή όπου το μεγαλύτερο κομμάτι της κοινωνικής ζωής προσδιορίζεται από τις παγκόσμιες διαδικασίες, όπως για παράδειγμα είναι οι εθνικές κουλτούρες, οι εθνικές οικονομίες. Είναι γενική η διαπίστωση της ταχείας και πρόσφατης οικονομικής παγκοσμιοποίησης. Μια παγκόσμια οικονομία προσδιορίζεται από το γεγονός ότι δημιουργείται ένα πλαίσιο σύγκλισης εθνικών οικονομιών, είτε εθνικών στρατηγικών. Η παγκόσμια οικονομία έχει αποκτήσει πλέον μια συγκεκριμένη διεθνή δυναμική που κυριαρχείται από τις δυνάμεις της αγοράς.

Η παγκοσμιοποίηση και η διεθνοποίηση των αγορών χρήματος και κεφαλαίων που συμβαίνουν τα τελευταία χρόνια που ακολουθούν ιδιαίτερα το φαινόμενο της διεθνοποίησης-παγκοσμιοποίησης και της απελευθέρωσης των αγορών των αγαθών, των υπηρεσιών, του παραγωγικού κεφαλαίου και των επιχειρήσεων. Η μεγάλη κινητικότητα του χρηματικού κεφαλαίου και η κυκλοφορία του ηλεκτρονικού χρήματος, και τελευταία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων σε όλες τις χώρες του κόσμου δημιούργησε ένα γενικευμένο φαινόμενο στην διεθνοποίηση των χρηματοοικονομικών αγορών.

Η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών του κόσμου έχει επιλέξει ως μέσο οικονομικής ανάπτυξης της ανοικτή προς τον κόσμο οικονομία, γεγονός που αποδεικνύεται άλλωστε και από τις αποφάσεις των διεθνών οργανισμών, όπως για παράδειγμα του Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου όπου εκπρόσωποι από 90 χώρες υπέγραψαν συμφωνία που προβλέπει την παγκόσμια απελευθέρωση των συναλλαγών (σε τράπεζες και χρηματιστηριακές εταιρίες) από τις αρχές του 1999.

Η σταδιακή μείωση των εμποδίων στην κυκλοφορία των αγαθών, των υπηρεσιών και του χρήματος σε παγκόσμια κλίμακα καθώς επίσης και η συνεχής προσπάθεια των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών να διεισδύσουν στις παγκόσμιες αγορές είτε με επενδυτικές δραστηριότητες είτε με εμπορικές πράξεις και συναλλαγές οδήγησε την παγκόσμια οικονομία σε μια ενιαία απελευθερωμένη και διεθνή αγορά χρήματος και

κεφαλαίων, χρηματοοικονομικών μέσων και χρηματιστηριακών αξιών που εν συνεχεία επηρεάζουν την λειτουργία του νομισματικού και δημοσιονομικού τομέα κάθε χώρας.

2.1.1.1 Συναλλαγματικές Ισοτιμίες και Εμπορικό Ισοζύγιο

Υπάρχει άμεση ασυνέπεια και συσχέτιση μεταξύ των συναλλαγματικών ισοτιμιών και του εμπορικού ισοζυγίου. Η ισοτιμία των νομισμάτων επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις εισαγωγές και τις εξαγωγές των χωρών και το αντίστροφο. Με απλά λόγια όταν το νόμισμα μας διολισθαίνει σε σχέση με τα ξένα νομίσματα τα εισαγόμενα προϊόντα ακριβαίνουν και η ζήτησή τους όπως είναι λογικό πέφτει, αντίστοιχα τα εγχώρια προϊόντα γίνονται περισσότερο ανταγωνιστικότητα. Από την άλλη πλευρά σε μία χώρα που το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αυξάνει η ζήτηση άρα και η τιμή των ξένων νομισμάτων μεγαλώνει.

Για παράδειγμα στην Ελλάδα, τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του συστήματος των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών 1973-1979 η εξαγωγική δραστηριότητα στην Ελλάδα αύξησε σε ρυθμούς ταχύτερους από την περίοδο 1962-1972 που ίσχυαν οι σταθερές ισοτιμίες. Αντίθετα στις βιομηχανικές χώρες ο ρυθμός αύξησης παρουσιάζει διαρκή επιβράδυνση από 9% την περίοδο 1962-1972 πέφτει στο 6,5% τα χρόνια 1973-1979 και υποχωρεί στο 1,8% την τριετία 1980-1983. Την περίοδο 1967-1972 ενώ έχουμε σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες η μέση ετήσια αύξηση των εισαγωγών είναι 7% και των εξαγωγών 8% ενώ το εμπορικό ισοζύγιο μεταξύ των δύο χωρών μεταβάλλεται ετήσιος κατά 16,2%. Την περίοδο 1973-1983 η ισοτιμία της δραχμής δολαρίου μεταβάλλεται κατά 10,88%, ενώ το ποσοστό μεταβολής των εξαγωγών, των εισαγωγών και του εμπορικού ισοζυγίου κυμαίνεται από 22%-28%. Την περίοδο 1984-1993 η μεταβολή των εξαγωγών είναι μεγαλύτερη από τις εισαγωγές ενώ η διαφορά ανάμεσα στις εισαγωγές και τις εξαγωγές είναι -12,09%.

2.1.1.2 Το Ισοζύγιο Πληρωμών

Οι οικονομικές συναλλαγές μιας χώρας με άλλες χώρες συνεπάγονται πληρωμές της χώρας προς αυτές και εισπράξεις της χώρας από αυτές. Οι οικονομικές συναλλαγές των επιχειρήσεων, των ατόμων, των τραπεζών και των οικονομικών αρχών της χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο παρακολουθούνται από την κεντρική τράπεζα (στην χώρα μας την Τράπεζα Ελλάδος). Το σύνολο των οικονομικών αυτών συναλλαγών που έχουν γίνει σε δεδομένη χρονική περίοδο παρουσιάζονται και καταγράφονται στο **ισοζύγιο των εξωτερικών πληρωμών**. Το ισοζύγιο των εξωτερικών πληρωμών, δηλαδή παρέχει μια εικόνα των υποχρεώσεων και των απαιτήσεων της χώρας από τις συναλλαγές της με το εξωτερικό σε κάποια δεδομένη χρονική στιγμή. Οι συναλλαγές καταχωρούνται στο ισοζύγιο με την *διπλογραφική είτε την λογιστική μέθοδο*. Στο ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών συμπεριλαμβάνονται διάφορα επιμέρους ισοζύγια. Για παράδειγμα, οι εισαγωγές και οι εξαγωγές αποτελούν το **εμπορικό ισοζύγιο**. Τα εμβάσματα (τουριστικά, μεταναστευτικά) καθώς επίσης οι μεταβιβάσεις αλλά και οι πληρωμές (όπως για παράδειγμα για Τουρισμό, μεταφορές, συνεισφορές, τόκους κλπ) αποτελούν το **ισοζύγιο των άδηλων συναλλαγών**.

Πίνακας: Ισοζύγιο Εξωτερικών Πληρωμών

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Εισαγωγές Αγαθών	<p style="text-align: center;">Καύσιμα Χωρίς Καύσιμα Εξαγωγές Αγαθών Καύσιμα Χωρίς Καύσιμα ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ</p>
	<p style="text-align: center;">Άδηλοι Πόροι Άδηλες Πληρωμές ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΔΗΛΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ</p>
	<p style="text-align: center;">Κίνηση Κεφαλαίων (Καθαρή) Ιδιωτικός Τομέας Δημόσιος Τομέας Χρεολύσια ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ</p>
	<p style="text-align: center;">ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΡΑΒΗΚΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΩΝ ΧΡΥΣΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ</p>
	<p style="text-align: center;">Διεθνές Νομισματικό Ταμείο Μεταβολή Συναλλαγματικών Διαθεσίμων Μεταβολή Υπολοίπων Clearings</p>
	<p style="text-align: center;">ΥΨΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ</p>

Το εμπορικό ισοζύγιο και το ισοζύγιο των άδηλων συναλλαγών αποτελούν το **ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών** που δείχνει την καθαρά θέση της χώρας από τις εισαγωγές και εξαγωγές των εμπορευμάτων και υπηρεσιών και τις πληρωμές. Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο είναι το **ισοζύγιο κίνησης των κεφαλαίων** που δείχνει τις εισροές κεφαλαίων (για παράδειγμα εισαγωγή κεφαλαίων για σύναψη δανείων, επενδύσεων κλπ) και εκροές κεφαλαίων (για παράδειγμα για επενδύσεις στο εξωτερικό, επαναπατρισμό κεφαλαίων, εξόφληση εξωτερικών δανείων κλπ). Το ισοζύγιο κίνησης των κεφαλαίων δείχνει και παρουσιάζει τα στοιχεία που επηρεάζουν την περιουσιακή θέση της χώρας. Στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζεται η ανάλυση και η απεικόνιση του Ισοζυγίου των Εξωτερικών Πληρωμών.

Το **ισοζύγιο πληρωμών** μίας χώρας καταγράφει όλες τις οικονομικές συναλλαγές στη διάρκεια μίας περιόδου ανάμεσα στη χώρα και στον υπόλοιπο κόσμο και προέρχεται με τον υπολογισμό από το ισοζύγιο κίνησης κεφαλαίων. Το ισοζύγιο κίνησης κεφαλαίων περιλαμβάνει την καθαρή κίνηση βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων κεφαλαίων των ιδιωτών και του δημοσίου και τα χρεολύσια. Το **ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών** περιλαμβάνει το **ισοζύγιο άδηλων πόρων** που καταγράφει τις εισαγωγές και εξαγωγές υπηρεσιών και το **εμπορικό ισοζύγιο** που καταγράφει τις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων.

Τα επί μέρους ισοζύγια που περιλαμβάνονται στο ισοζύγιο των εξωτερικών πληρωμών πολύ σπάνια είναι ισοσκελισμένα, καθόσον οι αποφάσεις για τις διάφορες κατηγορίες συναλλαγών παίρνονται από χιλιάδες άτομα είτε φορείς. Το γενικό ισοζύγιο πληρωμών αποτελεί το άθροισμα των επί-μέρους ισοζυγίων και παρουσιάζει την γενική εικόνα των εξωτερικών συναλλαγών της χώρας. Το σύνολο

των πληρωμών της χώρας θα πρέπει να αντισταθμίζεται από το σύνολο των εισπράξεων. Αυτό σημαίνει ότι λογιστικά το **ισοζύγιο πληρωμών** θα πρέπει να είναι πάντοτε ισοσκελισμένο. Οι όροι έλλειμμα και πλεόνασμα λοιπόν δεν αφορούν το υπόλοιπο του ισοζυγίου πληρωμών. Το ισοζύγιο θεωρείται ότι έχει έλλειμμα όταν προκειμένου να το ισοσκελίσει η χώρα θα πρέπει να υποστεί εκροή χρυσού είτε συναλλάγματος προς άλλες χώρες είτε να δανειστεί από τοπ εξωτερικό. Αντίθετα το ισοζύγιο θεωρείται ότι έχει πλεόνασμα όταν η ισοσκέλιση του έγινε με εισροή χρυσού είτε συναλλάγματος από άλλες χώρες είτε με αύξηση των ρευστοποιήσιμων απαιτήσεων της χώρας για περιουσιακά στοιχεία άλλων χωρών.

2.1.1.3 Μέτρα Αποκατάστασης της Ισορροπίας στο Ισοζύγιο των Εξωτερικών Πληρωμών

Μια αύξηση των καθαρών εξαγωγών θα αυξήσει την συνολική ζήτηση στην οικονομία και θα τονώσει το εθνικό προϊόν, το εισόδημα και την απασχόληση. Εάν όμως η οικονομία ήταν ήδη σε κατάσταση πλήρους απασχόλησης, τότε η αύξηση των καθαρών εξαγωγών θα δημιουργήσει πληθωριστικές τάσεις. Από την άλλη πλευρά μια μείωση των καθαρών εξαγωγών θα έχει τα αντίθετα αποτελέσματα, όπως για παράδειγμα θα μειωθεί η συνολική ζήτηση των αγαθών και των υπηρεσιών καθώς επίσης θα μειωθεί το εθνικό προϊόν, το εισόδημα και η απασχόληση.

Όταν μια χώρα αντιμετωπίζει έλλειμμα από τις συναλλαγές της με το εξωτερικό τότε χρειάζεται να το καλύπτει με εκροή συναλλάγματος είτε χρυσού είτε με εξωτερικό δανεισμό. Εάν το έλλειμμα διαρκεί για αρκετά χρόνια τότε τα αποθέματα σε συνάλλαγμα και χρυσό στην κεντρική τράπεζα θα αρχίσουν να εξαντλούνται και η οικονομία να επιβαρύνεται συνεχώς με εξωτερικό δανεισμό. Η χώρα στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να λάβει ορισμένα από τα ακόλουθα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα:

- Η χώρα μπορεί να επιδιώξει την μείωση του κόστους παραγωγής και των τιμών με μέτρα που στοχεύουν στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην μείωση της μονοπωλιακής δύναμης.
- Η χώρα μπορεί να επιδιώξει την μείωση της συνολικής ζήτησης και του ρυθμού του πληθωρισμού με την περιοριστική δημοσιονομική, πιστωτική, νομισματική και εισοδηματική πολιτική.
- Η χώρα μπορεί να επιδιώξει την μείωση την υποτίμηση του νομίσματος της ώστε να μειώσει δηλαδή την ανταλλακτική αξία του σχετικά με τα άλλα νομίσματα των υπολοίπων χωρών, ώστε να αυξηθούν οι τιμές των εισαγομένων προϊόντων και να μειωθούν οι τιμές των εξαγομένων προϊόντων και ακολούθως να μπορεί να μειωθεί το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών.
- Η χώρα μπορεί να επιδιώξει να αφήσει την ισοτιμία του νομίσματος της να διαμορφώνεται ελεύθερα στις αγορές συναλλάγματος με βάση την ζήτηση και την προσφορά.
- Η χώρα μπορεί να επιδιώξει μετά το έλλειμμα να λάβει μέτρα περιορισμού των εισαγωγών (για παράδειγμα την επιβολή των δασμών είτε ποσοτικών περιορισμών στις εισαγωγές) καθώς επίσης και στην εξαγωγή των κεφαλαίων (για παράδειγμα να απαγορεύσει την εξαγωγή κεφαλαίων για επενδύσεις) είτε ακόμη να ενθαρρύνει τις εξαγωγές (για παράδειγμα με την χορήγηση επιδοτήσεων).

2.1.1.4 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ:

Βασικές Έννοιες:

Το σύνολο των οικονομικών αυτών συναλλαγών που έχουν γίνει σε δεδομένη χρονική περίοδο παρουσιάζονται και καταγράφονται στο **ισοζύγιο των εξωτερικών πληρωμών**.

Οι εισαγωγές και οι εξαγωγές αποτελούν το **εμπορικό ισοζύγιο**.

Τα εμβάσματα (τουριστικά, μεταναστευτικά) καθώς επίσης οι μεταβιβάσεις αλλά και οι πληρωμές (όπως για παράδειγμα για Τουρισμό, μεταφορές, συνεισφορές, τόκους κλπ) αποτελούν το **ισοζύγιο των άδηλων συναλλαγών**.

Το εμπορικό ισοζύγιο και το ισοζύγιο των άδηλων συναλλαγών αποτελούν το **ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών** που δείχνει την καθαρά θέση της χώρας από τις εισαγωγές και εξαγωγές των εμπορευμάτων και υπηρεσιών και τις πληρωμές. Το **ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών** περιλαμβάνει το **ισοζύγιο αδήλων πόρων** που καταγράφει τις εισαγωγές και εξαγωγές υπηρεσιών και το **εμπορικό ισοζύγιο** που καταγράφει τις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων.

Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο είναι το **ισοζύγιο κίνησης των κεφαλαίων** που δείχνει τις εισροές κεφαλαίων (για παράδειγμα εισαγωγή κεφαλαίων για σύναψη δανείων, επενδύσεων κλπ) και εκροές κεφαλαίων (για παράδειγμα για επενδύσεις στο εξωτερικό, επαναπατρισμό κεφαλαίων, εξόφληση εξωτερικών δανείων κλπ).

2.1.2 ΜΟΡΦΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Διεθνής οικονομία έχει αλλάξει ριζικά μορφή το τελευταίο μισό του 19^{ου} αιώνα. Η επέκταση των ορίων ζωής και η αύξηση του ρυθμού των γεννήσεων είχε ως άμεσο αποτέλεσμα την αύξηση των πληθυσμιακών μεγεθών. Για παράδειγμα, ο συνολικός παγκόσμιος πληθυσμός το 1994 υπολογιζόταν σε 5,5 δισ., ενώ οι ετήσιοι ρυθμοί αύξησης υπολογίζονται σε περίπου 100 εκ. ενώ το 2003 ο συνολικός πληθυσμός θα απαριθμεί 8,5 δισ.

Υπολογίζεται ότι το 1992 περίπου 23 χώρες παρήγαγαν τα τρία-τέταρτα του συνολικού παγκόσμιου προϊόντος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Ο.Ο.Σ.Α. για την επόμενη τριετία, και μέχρι το έτος 2000, οι ρυθμοί ανάπτυξης των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. θα κυμαίνονται σε 2,4 περίπου, ενώ υπολογίζεται μια ύφεση του πληθωρισμού (στο 2,3 % περίπου) και παράλληλα μια αύξηση της ανεργίας (σε 7,3 % περίπου). Πολλές χώρες για να επιταχύνουν την οικονομική τους ανάπτυξη προσπαθούν να αναπτύξουν ορισμένα «συγκριτικά-πλεονεκτήματα» που μέσω του διεθνούς-εμπορίου με την αύξηση των εξαγωγών και την προσέλκυση των επενδύσεων θα μπορέσουν να τους δώσουν μια μεγαλύτερη «ώθηση» στους ρυθμούς τους μεγέθυνσης. Στην προσπάθεια συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων χωρών, το τελευταίο μισό αυτού του αιώνα δημιουργήθηκαν αρκετοί Διεθνείς Οργανισμοί με στόχο την συνεργασία και την παροχή βοήθειας μεταξύ των διαφόρων κρατών.

Σε αυτό το τμήμα θα αναφερθούμε σε ορισμένους από τους κυριότερους οργανισμούς που πρωταγωνιστούν στην διεθνή οικονομική και κοινωνική ζωή. Οι κυριότεροι οργανισμοί που λειτουργούν με κάποια μορφή **οικονομικής συνεργασίας** είναι:

- **(α). Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund-IMF)** δημιουργήθηκε με την διάσκεψη του Bretton Woods (Ιούλιος 1944), και αποβλέπει στην συνεργασία σε νομισματικό επίπεδο με την ρύθμιση των διεθνών πληρωμών (δημιουργήθηκε μετά την κατάρρευση του χρυσού κανόνα -μετά την κρίση του 1922 του πρώτου παγκοσμίου πολέμου). Ο οργανισμός απαριθμεί 1210 κράτη-μέλη μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Ο ορος "**Χρυσός Κανόνας**" (Gold Standard) χρησιμοποιείται για το νομισματικό σύστημα που στηρίζεται στον χρυσό. Η ανάπτυξη των οικονομιών του 19^{ου} αιώνα και μέχρι το 1930 βασίστηκε στον "**Χρυσό Κανόνα**". Σύμφωνα με τον "**Χρυσό Κανόνα**" όλα τα νομίσματα ήταν απόδεκτά στις διεθνείς συναλλαγές, εφ' όσον ο κάτοχος ενός νομίσματος μπορούσε να το μετατρέψει ελεύθερα σε χρυσό και η αξία του χρυσού ήταν περίπου σταθερή. Το 1918 λ.χ. το δολάριο μπορούσε να εξαργυρωθεί ελεύθερα σε 0,061 ουγγιές χρυσού και η βρετανική λίρα (στερλίνα) ήταν ίση με 0,220 ουγγιές, άρα, η ισοτιμία λίρας και δολαρίου καθοριζόταν στην αναλογία 3,60 : 1.
- **(β). Η Διεθνής Τράπεζα ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. (The World Bank for Development and Reconstruction)**. Η τράπεζα αυτή ιδρύθηκε το 1945 με στόχο την ανασυγκρότηση και ανάπτυξη των κρατών μελών, την προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων και την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Ως μέλη στην Διεθνή Τράπεζα συμμετέχουν 180 χώρες. Η Ελλάδα είναι μέλος του Οργανισμού αυτού. Αρχικά η Διεθνής Τράπεζα ήταν ενιαίος οργανισμός με την Διεθνή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (International Bank for Reconstruction and Development).
- **(γ). Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) (Organization for Economic Cooperation and Development)**. Ο οργανισμός αυτός (πρώην *Οργανισμός Ευρωπαϊκής Συνεργασίας*) συστάθηκε για να παρακολουθήσει τα προβλήματα της Ευρώπης από τον Β' παγκόσμιο πόλεμο. Οι χώρες που μετέχουν στον Ο.Ο.Σ.Α. είναι 32 μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.
- **(δ). Η Διεθνή Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT-General Agreement on Tariffs and Trade)**. Βασικός στόχος της *Διεθνούς Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου* (όπου μεταξύ των άλλων κρατών μελών μετέχουν και τα κράτη μέλη της Ε.Ο.Κ.) είναι η μείωση των υψηλών δασμών εισαγωγής και την σταδιακή κατάργηση των ποσοστώσεων. Το 1986 άρχισε διαπραγματεύση μεταξύ των 111 κρατών μελών της *GATT* στην Ουρουγουάη. Το 1992 υπογράφεται διμερής συμφωνία μεταξύ της Ε.Ο.Κ και ΗΠΑ (γνωστή και ως *συμφωνία του Blaire House*) για μείωση των επιδοτούμενων αγροτικών εξαγωγών από το 1994 μέχρι το 1999.
- (ε). Οι ακόλουθες συμφωνίες είναι οι κυριότερες που υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων κρατών της Ασίας, και της Αμερικής και στις οποίες δεν συμμετέχει η Ελλάδα. Η **EFTA (European Free Trade Association) είτε ΕΖΕΣ (Ευρωπαϊκή Ένωση Ελευθέρων Συναλλαγών)** ιδρύθηκε το 1960 από τις χώρες Σουηδία, Νορβηγία, Φιλανδία, Αυστρία, Ελβετία, Ισλανδία και

Λιχνεστάϊν. Η **APEC (Asian Pacific Economic Cooperation)** είτε **ΑΕΟΚ (Ασιατικό Ειρηνικό Οικονομική Κοινότητα)** αποτελείται από τις χώρες ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία, Αυστραλία, Ν. Κορέα, Καναδά, Ταϊβάν, Ζηλανδία, Φιλιππίνες, Ινδονησία, Μεξικό, Χόνγκ-Κόνγκ, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη, Μαλαισία, Μπρουνεϊ. Η **ASEAN** είναι η συμφωνία μεταξύ των κρατών της Νότιο-ανατολικής Ασίας (δηλαδή της Ταϊλάνδης, της Μαλαισίας, της Ινδονησίας, της Σιγκαπούρης, των Φιλιππίνων και του Μπρουνεϊ). Τέλος, η **Βορειό-αμερικάνικη Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου** είτε **NAFTA (North American Free Trade Agreement)** πού είναι η συμφωνία πού ισχύει από το 1994 μεταξύ των ΗΠΑ, Καναδά και Μεξικό για την ενιαία αγορά.

- (ζ). Με τον όρο **ΕΟΚ** αναφερόμεθα στην την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, ενώ αντίστοιχα με τον όρο *Ευρωπαϊκές Κοινότητες* εννοούμε από κοινού την **Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)**, την **Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)**, και την **Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ)** πού αναλύσαμε ανωτέρω.
- Η **Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) (European Economic Community- EEC)** ονομάζεται και Κοινή Αγορά (Common Market) ιδρύθηκε με την συνθήκη της Ρώμης το 1957 (πού τέθηκε σε ισχύ από την 1-1-1958) από έξι κράτη της **ΕΚΑΧ** (δηλαδή της **Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (European Coal and Steel Community-ECSC)** που ιδρύθηκε το 1952 από τα κράτη του Βελγίου, Γαλλίας, Ιταλίας, Λουξεμβούργου, Δ. Γερμανίας, και Ολλανδίας, (όπου οι βιομηχανίες άνθρακα και χάλυβα των κρατών αυτών τέθηκαν υπό τον έλεγχο μιας αρχής). Το 1973 εισέρχονται στην **Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα** τρία επί-πλέον κράτη (η Δανία, Ιρλανδία και η Μεγάλη Βρετανία). Σύμφωνα με το καταστατικό ίδρυσης της Ε.Ο.Κ. στόχος ήταν η ελεύθερη κίνηση προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών (οι δασμοί πλέον περιορίζονται και εναρμονίζονται οι πολιτικές στον αγροτικό, εμπορικό τομέα και στις μεταφορές).

Παράλληλα με την δημιουργία της **Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας** ιδρύθηκε το 1957 από τις έξι χώρες της ΕΚΑΧ και η **Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας** (ΕΚΑΕ είτε ΕΥΡΑΤΟΜ) (European Atomic Energy Community-Euratom). Κύριος στόχος της **Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας** ήταν να συμβάλει στην ανάπτυξη των πυρηνικών βιομηχανιών και στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου στα κράτη μέλη της κοινότητας.